LAISVĖ--LIBERTY
Vienintėlis lietuvių kalboje dienraštis Rytinėse Valstijose
Metam prenumerata:
Jungtinėse Valstijose $8.00
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) ... 9.00
Kanadoje 9.00
Kitur užsienyje 10.00
Pavienio egzempl. kaina 5 centai

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ--LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone VIrginia 9-1827—1828
PRICE 5c A COPY

No. 239 **** Richmond Hill 19, N. Y., Ketvirtadienis, Gruodžio (Dec.) 9, 1952 **** Metai 43-tieji, Dienraščio 35-tieji.

McCARTHY PUOLA EISENHOWERĮ,--TAS TEISINASI

KRISLAI

Simanas Daukantas.
Vaclovas Biržiška.
Abelis Klenickis.
Už amnestiją.

Rašo R. Mizara

Š. m. lapkričio 21 d. sukako 90 metų, kai mirė žymus lietuvių tautos istorikas **Simanas Daukantas.**

Amerikos lietuviai niekad nepamiršo šito vyro: jo portretai tebekabo daugelyje lietuviškų salių. Mačiau jo portretų ir gyvenamuose mūsų žmonių butuose.

Kas nori panaujinti apie šį istoriką žinias, kas nori susipažinti su tuo, kaip jis vertinamas dabartinėje Lietuvoje, teskaito žurnale "Šviesoje" (num. 4-tame) profesoriaus J. Žiugždos straipsnį: "Simanas Daukantas naujoje šviesoje."

—:—

Gruodžio 2 dieną **Vaclovui Biržiškai** sukako 70 metų amžiaus.

Ta proga "Lietuvių Enciklopedijos" leidėjas pavarė Vaclovą iš jos redaktoriaus vietos, išmesdamas žmogų į bedarbių eiles.

Nežinau, kaip šiuo metu V. Biržiška gyvena, bet, jeigu jis neturi darbo, neturi pajamų, tai tie jam jo vienminčių teikiami garbinimai yra tuščiaverčiai

Jei neklystu, Vaclovas Biržiška kadaise, prieš 50 metų, rašė eilėraščius po slapyvardžiu. Tūlus jų kompozitorius Mikas Petrauskas apvilko muzika.

Kai Vincas Kapsukas buvo Amerikoje, jis palankiai atsiliepė apie V. Biržišką, kaip ištikimą Lietuvos darbininkų judėjime veikėją ir švietėją.

O 1919 metais, kai Lietuvoje kūrėsi tarybinė vyriausybė, vadovaujama Vinco Kapsuko-Mickevičiaus, Vaclovas Biržiška su ja glaudžiai bendradarbiavo.

Bet...

Po pirmosios tarybinės valdžios Lietuvoje žlugimo, kai Vincas Kapsukas ir kiti, pasilikę tūlam laikui Vilniuje, veikė palepėje, statydami savo gyvybę pavojuje, Vaclovas Biržiška pasirinko "lengvesnį kelią." Tuo keliu jis ir ėjo ir priėjo to, kad sulaukęs 70 metų amžiaus, gavo "pasveikinimą": man tavęs nereikia, eik į bedarbių eiles!

Kokia gyvenimo ironija!

—:—

Keletas Vilnies personalo darbininkų susirgo vienu kartu ir dėl to praėjusio pirmadienio Vilnis negalėjo išeiti.

Tai parodo, kokia opi šiandien mūsų leidyklose padėtis.

—:—

Lietuvos spaudoje buvo gražiai atžymėta kompozitoriaus **Abelio Klenickio** 50 metų amžiaus sukaktis.

Abelis Klenickis — vienas jauniausiųjų Lietuvos muzikos kompozitorių. Jis apvilko muzika visą eilę naujų lietuvių poetų kūrinių.

Neužilgo mes išspausdinsime J. Banaičio straipsnį, nušviečiantį šito jauno, gabaus muziko nuveiktus darbus.

—:—

Artinasi žiemos šventės, Kalėdos. Žmonės ruošiasi pirkti savo artimiesiems įvairius prezentus.

Bet yra susikūręs specialus komitetas, vadovaujamas Carl Marzanio, kuris ragina amerikiečius, Kalėdų proga, prašyti prezidentą Eisenhowerį, kad jis suteiktų amnestiją politiniams kaliniams.

Tai gražus, kilnus darbas!

Ar norite mūsų bazių panosėj? klausė kinai

Londonas. — Čia girdėtas Pekino radijo pareiškimas apie amerikiečių sutartį su Čiangu apie Formozą. Pekinas sako, kad amerikiečių bazės Formozoje kinams reiškia tą patį, ką reikštų kinų bazės Long Islande.

"Ar jūs norėtumėt turėti mūsų bazes savo panosėje, Long Islande?" kinai klausia amerikiečių.

Kinijos radijas klausia, ar Amerika ramiai stebėtų, jeigu kokie nors jos sukilėliai įsteigtų priešingą valdžią ant Long Islando ir tie sukilėliai sudarytų karinę sutartį su Kinija, pagal kurią Kinijos laivai saugotų Long Islandą nuo amerikiečių, kinų šarvuočiai patruliuotų Long Islando sąsiauryje?

Jugoslavija veda derybas su Vatikanu apie sutartį

Belgradas. — Oficialė Jugoslavijos žinių agentūra "Jugpres" praneša, kad derybos pradėtos tarp Jugoslavijos ir Vatikano. Derybų tikslas yra atnaujinti ryšius ir sudaryti sutartį. Vatikanas yra nutraukęs ryšius su Jugoslavija nuo to laiko, kaip jugoslavai nuteisė kaip nacių pagelbininką arkivyskupą Stepinacą.

Derybas, kaip pranešama, veda Kroatijos premjeras Bakaricas su popiežiaus atstovais. Dalyvauja ir Jugoslavijos katalikų hierarchijos nariai.

Prezidentas 'perminkštas' prieš komunistus sako Joe; Visai ne,-- atsako administracija

Washingtonas. — Senatorius McCarthy, kuris praeityje jau daug kartų atsargiai ir aplinkiniais keliais kritikavo prezidentą Eisenhowerį, dabar padarė pilną ir griežtą ataką prieš jį. Jis sakė, kad Eisenhoweris yra perminkštas prieš komunistus, kad jis dabar pataikauja Kinijai, nesiimdamas griežtesnių žingsnių prieš ją.

McCarthy net "atsiprašė Amerikos žmonių," kam jis 1952 metų rinkimuose rėmė Eisenhowerį. Jis sakėsi padaręs didelę klaidą manydamas, kad Eisenhoweris bus griežtas kovotojas prieš komunizmą. Pasirodė, kad nieko panašaus nėra, sakė McCarthy.

Pareiškimas komitete

Senatorius McCarthy tą pareiškimą prieš Eisenhowerį padarė savo senatiniame komitete, kuris dabar tyrinėja "subversiją" fabrikuose. McCarthy sakosi dar sergąs ir negalįs dalyvauti komiteto posėdžiuose. Jo vietą užima sen. Mundtas. Bet McCarthy rado laiko užsukti į posėdį, kur padarė tą pareiškimą prieš Eisenhowerį. Paskui jis kartu su savo žmona išvyko kur tai dešimties dienų atostogoms.

Vienas McCarthy'o kaltinimų buvo, kad prezidentas Eisenhoweris pasveikino senatorių Watkinsą. Prezidentas buvo pasišaukęs Watkinsą ir jį sveikino už gerai atliktą darbą. Tas atsinešė į Watkinso vadovavimą specialei senatinei komisijai, kuri rekomendavo McCarthy'o pasmerkimą.

Kitas McCarthy'o kaltinimas prieš Eisenhowerį yra,

Prez. Eisenhoweris

kad jis atmetė senatoriaus Knowlando reikalavimą blokaduoti Kiniją. McCarthy sako, kad nepriimdamas Knowlando siūlymo, Eisenhoweris tik pataikauja komunistams.

Administracija atsako

Pats prezidentas Eisenhoweris nedavė atsakymo į McCarthy'o pareiškimą, bet jis teisinosi per savo spaudos sekretorių James Haggerty. Haggerty išleido pareiškimą, kuris nebuvo oficialus į McCarthy'o kaltinimus, bet buvo suprastas kaipo toks. Tame pareiškime administracija teisinasi, nurodydama, ant kiek ji persekioja komunistus.

Haggerty nurodė, kad Eisenhowerio administracija ir jos teisingumo departmentas privedė prie 50 komunistų nuteisimo, 49 komunistų apkaltinimo, 62 organizacijų pridėjimo prie subversyvių sąrašo, vieno asmenes nuteisimo už išdavystę, dviejų už šnipinėjimą, 10 už neteisingus pareiškimus. Be to, sakė Haggerty, po Eisenhowerio administracija 129 nepiliečiai buvo deportuoti ir deportavimo bylos pradėtos prieš 410. Denaturalizacijos (pilietybės atėmimo) bylos pradėtos prieš 40 asmenų ir 172 užsieniečiai, kurie rasti "subversyviais," neįleisti į šią šalį.

Atgarsis partijose

Pačioje republikonų partijoje atviras McCarthy'o išstojimas prieš prezidentą sukėlė nemenką suirutę. Eilė republikonų vadų, kurie paprastai stovi McCarthy'o stovykloje, sakė, kad jis "padarė klaidą." Taip išsireiškė senatoriai Fergusonas ir Knowlandas, taipgi republikonų narionalis pirmininkas Leonardas Hall'as.

Senatorius Flandersas (rep.) sakė, kad McCarthy be abejonės nori suskaldyti partiją.

Daugelis stebėtojų tikrai mano, kad McCarthy dabar pradeda ruošti dirvą savo ir savo sekėjų atsimetimui nuo republikonų partijos. Jis buvo klaustas, ar tas reiškia, kad bandys neprileisti Eisenhowerio nominavimo 1956-tais metais. McCarthy išsisukė iš tiesiogiinio atsakymo, pabrėždamas, kad "pasakė viską, ką verta sakyti."

Demokratų eilėse McCarthy išstojimas prieš Eisenhowerį iššaukė pasitenkinimą. Demokratai mano, kad jeigu republikonų partija 1956-tais metais bus suskaldyta, jie, demokratai tikrai laimės rinkimus.

Šeši mirė kartuvėse -- vieni su atgaila, -- kiti kaip didvyriai

Kairas.—Spauda jau skelbia detales, kaip mirė kartuvėse šeši Egipto Musulmonų Brolijos vadai, nacionalistai, kurie buvo apkaltinti pasikėsinime prieš premjerą Nasserį.

Vieni jų mirė teigdami, kad jie miršta už savo įsitikinimus ir laisvą Egiptą. Kiti paskutinę minutę šaukė, kad jie atgailestauja.

Pats Mohamedas Abdelas Latifas, kuris šovė į Nasserį, bet nepataikė, šaukė stovėdamas kartuvėse:

"Alah, atleisk man už mano nuodėmes!"

Brolijos slapto ordeno vadas Talaatas suriko: "Atleisk man, Farghali!" Farghali yra kitas tos organizacijos veikėjas, kurį Talaatas išdavė policijai. Farghali irgi mirė kartuvėse.

Ibrahimas Tajebas mirė sakydamas, kad jis kankinys už Egiptą ir tuomi didžiuojasi. Abdel Kaderis Oda iki paskutinės minutės kartojo ištraukas iš Korano. Jis sakė, kad jo "kraujas kris ant dabartinių Egipto valdovų galvų."

Washingtonas. — Sekretorius Dulles pataręs į Maskvą grįžtančiam ambasadoriui Bohlenui turėti kuo daugiau pasikalbėjimų su TSRS vadais.

Washingtonas. — Milijonierius Nelsonas Rockefelleris tapo paskirtas Baltojo Namo užsienio reikalų asistentu.

Rytų Vokietija jau įsteigė santykius su vietnamiečiais

Berlynas. — Demokratinė (Rytų) Vokietijos Respublika formaliai įsteigė diplomatinius santykius su liaudiečių valdžia Šiauriniame Vietname. Šiaurinį Vietnamą jau yra pripažinę visi socialistiniai kraštai, taipgi eilė Azijos valstybių, kaip tai Indija, Burma, Indonezija ir kitos.

Šiaurinis Vietnamas ir Rytinė Vokietija dabar apsimainys diplomatiniais atstovais. Tos dvi šalys jau turi prekybinius santykius.

Kaltina Kiniją dar keturių US lakūnų laikyme kalėjime

Jungtinės Tautos.—Amerikos delegatas Henry Cabot Lodge laiške Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui Hammerskjoldui sako, kad kinai, apart paskelbtų, savo kalėjimuose laiko dar keturius amerikiečius lakūnus. Lodge savo laiške paduoda tų lakūnų pavardes.

Amerikiečiai teigia, kad šie keturi, kaip ir kiti, apie kuriuos kinai viešai paskelbė, yra kariniai belaisviai, lakūnai, kurie dalyvavo Korėjos kare, ir kaipo tokie jie turėtų būti tuojau išlaisvinti. Kinai teigia, kad tai kariniai šnipai, kurie skrido virš Kinijos teritorijos šnipinėjimo tikslais.

Šiandien (trečiadienį) popieti generalinė asamblėja pradėjo svarstyti suimtųjų Kinijoje amerikiečių klausimą. Eilė valstybių, tarp jų ir kelios ne tarybinio bloko narės (Burma, Sirija), teigė, kad šis klausimas ne Jungtinių Tautų reikalas.

Addis Ababa. — Ethiopijos karalius Haile Selassie po ilgos kelių mėnesių kelionės sugrįžo namo. Jį sutiko iškilmingu kariniu paradu. Jis lankėsi Jungtinėse Valstybėse, Meksikoje ir Vakarų Europoje.

Negrų atstovas ragino C.I.O. stoti už lygybę

Los Angeles.—Negrų Pažangos Nacionalio Susivienijimo (NAACP) atstovas Thurgood Marshall kalbėjo CIO suvažiavime. Jis buvo labai šiltai sutiktas ir taip buvo sutikti jo išsireiškimai prieš diskriminaciją ir už lygybę.

NAACP atstovas sakė, kad neužtenka kovoti prieš rasinę diskriminaciją Amerikoje iš užsienio politikos taško. Yra žmonių, sakė jis, kurie sako taip:

"Mes turime panaikinti rasinę diskriminaciją Amerikoje, nes kitaip mes negalime vadovauti laisvam pasauliui, — tas kenkia mūsų prestižui užsienyje."

Tai nepakankama priežastis, sakė Thurgood Marshall. Jis sakė, kad kovoti prieš diskriminaciją reikia jau vien dėl to, kad 15 milijonų amerikiečių, tai yra, negrai, neturi lygių teisių, o tai yra neteisinga, neteisėta, nežmoniška ir nedemokratiška.

Kaip yra žinoma, CIO vadas Walteris Reutheris dažnai kalba prieš rasinę diskriminaciją kaip tik iš to užsienio politikos taško, kurį minėjo NAACP atstovas.

Roma. — Popiežius jau ant tiek pasveiko, kad per keliolika minučių atsikėlęs iš lovos vaikščiojo savo kambaryje. Bet nežiūrint to, daktarai sako, kad jis dar lieka rimtoje padėtyje. Daktarai iki šiol nepriėjo išvados, kokia yra popiežiaus liga.

Paskutiniai pranešimai

Tokyo. — Manoma, kad nauju Japonijos premjeru taps Ichiro Hatoyama. Hatoyama skaitomas ultra-nacionalistu. Kaipo tokį generolas MacArthuras jį 1946-tais metais padėjo ant juodo sąrašo kaip negalintį gauti jokio valstybinio darbo.

Port of Spain. — Sunkokas žemės drebėjimas įvyko Trinidade. Nuostolio buvo daug, bet gyvybių aukų nebuvo. Šimtai šeimynų liko be pastogės.

New Delhi. — Indija apsiėmė lošti tarpininkės rolę tarp Amerikos ir Kinijos. Indijos ambasadorius Pekine perduoda Kinijos valdžiai pareiškimą apie 13 nuteistų amerikiečių.

Washingtonas. — Senatorius Mundtas, kuris laikinai vietoje McCarthy'o vadovauja senatiniam tyrinėjimo komitetui, įsakė išmesti iš darbo du Bethlehem Steel kompanijos darbininku. Jie yra Joseph A. Picucci ir John Szabo.

FBI informatoriai liudijo, kad jie komunistai.

Washingtonas. — Iš Varšuvos gauta žinia, kad ten atsidarė nauja katalikų teologinė seminarija. Lubline tuo tarpu veikia ir katalikų vadovaujamas universitetas.

Los Angeles. — CIO suvažiavimas vieningai priėmė rezoliuciją už susiliejimą su AFL. Suvažiavimas igaliavo CIO vadovybę ir toliau tęsti derybas su AFL vadais.

Partijos steigia uniformuotus junginius Vakariniame Berlyne

Bonna.—Iš Vakarų Berlyno ateina žinios, kad tenykštės partijos pradeda steigti savo uniformuotus junginius. Partinės uniformos yra uždraustos Vakarų Vokietijoje, bet tas neatsineša į Vakarų Berlyną, kuris tvarkosi savais įstatymais.

Prieš rinkimus tie uniformuoti junginiai pasirodė masiniuose mitinguose, kur jie veikė kaip "tvarkos sargybos." Vokiškos Partijos masiniame mitinge pasireiškė nacinio tipo smogikai su aukštais čebatais, juodais marškiniais ir raiteliškomis kelnėmis.

Uniformuotus junginius dabar turi ir socialdemokratai. Jie turi įsteigę savo "Laisvės Lygą" ir jos nariai dėvi tam tikrą uniformą: pilkus marškinius, juodus kaklaraiščius ir emblemą, kuri susideda iš lokio (Berlyno herbas) ir raidės F, stojantis už "Freiheit," kas reiškia laisvę.

Prieš naciams atėjus prie valdžios vairo uniformuotūs dalinius turėjo visos partijos: naciai savo SA ir SS smogikus, nacionalistai savo "Stahlhelmą," socialdemokratai savo "Reichsbaner'ius," komunistai savo "Rotfront'ą."

New Delhi. — Nehru Indijos užsienio reikalų viceministru paskyrė musulmoną Saiyda Mahmudą. Pats Nehru lieka užsienio reikalų ministru. Manoma, kad parenkant musulmoną, Nehru taikė gerinti santykius su musulmonišku Pakistanu.

NEW YORKO ORAS
Kiek apsiniaukę, žymiai šilčiau.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827—1828

President, JOHN GRYBAS; Secr.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year $8.00	Canada and Brazil, per year $9.00
United States, per 6 months $4.50	Canada and Brazil, 6 months $5.00
Queens Co. ..... $9.00 per year	Foreign countries, per year $10.00
Queens Co. ..... $5.00 per six mos.	Foreign countries, 6 months $5.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

13-KA METŲ

PRAĖJUSIO GRUODŽIO mėn. 7 d. sukako lygiai 13-ka metų, kai pakvaišę Japonijos imperialistai pasalingai užpuolė Jungtines Valstijas. Jie užpuolė mūsų kraštą, kirsdami smūgį Perlų Uostui Havajuose.

Tai buvo sunkūs Amerikai laikai. Tuomet, kai Washingtone tarp Japonijos ambasadoriaus ir specialaus atstovo ir mūsų valstybės sekretoriaus ėjo pasitarimai, japonų imperialistai pradėjo karą.

Pradėti karą juos, aišku, akstino ir tas faktas, kad Jungtinėse Valstijose buvo suorganizuota tvirta anti-rooseveltinių elementų jėga. Jie baisiai neapkentė Roosevelto, jie neapkentė jo politikos, jie darė visa jam ir jo valdžiai pakenkti. Jie skelbė, jie rėkė, būk kvaili yra tie, kurie mano, kad Japonija ar hitlerinė Vokietija pradės karą prieš Jungtines Valstijas.

Padrąsinti tuo, japoniški plėšikai ir pradėjo karą.

Žinoma, jie karą prakišo. Jie buvo sumušti taip lygiai, kaip buvo sumušti hitleriniai naciai, pasalingai užpuolę Tarybų Sąjungą.

Bet kas darosi šiandien?

Šiandien mūsų šalyje tos pačios jėgos, kurios prieš 13-ką metų kovojo prieš Rooseveltą, kurios visaip taikstėsi prie japoniškų imperialistų ir naciškų vokiečių, deda pastangas, kad Japoniją ir Vakarų Vokietiją iš naujo apginkluoti!

Jie sako, jie rėkia, jog, girdi, jų apginklavimas reikš tai, kad tiedu kraštai kariaus prieš Tarybų Sąjungą ir prieš Kinijos Liaudies Respubliką.

Tiesa, iš paviršiaus žiūrint, atrodo, kad taip gali būti. Bet tie Japonijos ir Vakarų Vokietijos ginklavimo šalininkai pamiršta, ką sakė Stalinas.

Jis sakė, jog tarp kapitalistinių valstybių gali greičiau prasidėti karas, negu tarp socialistinių ir kapitalistinių valstybių.

Jis kadaise sakė, jog tokios valstybės, aukštai pramoniškai išsivysčiusios valstybės, kaip Vokietija ir Japonija, negalės visuomet toleruoti savo "draugių" diktavimo ir jos anksčiau ar vėliau gali pradėti karą prieš savo "globėjas."

Stalinas sakė, jog socialistiniai kraštai karo niekad nepradėjo ir nepradės, nes jų tikslas, jų siekimas yra taika. Tuo pačiu kartu kapitalistinės valstybės nuolat tarp savęs kariavo ir jos gali kariauti ateityje, nes prie to jas vers krizė, paeinanti iš stokos savo produktams rinkų.

Šituos Stalino įspėjimus kai kas bando noriai pamiršti, bet jie neturėtų būti pamiršti. Juos turėtų Amerikos žmonės atsiminti, turėtų žinoti ypatingai Perlų Uosto užpuolimo sukaktuvių proga.

—:—

PO TRYLIKOS METŲ nuo užpuolimo ant Perlų Uosto Japonija gyvena žiaurią krizę.

Nežiūrint tų bilijonų dolerių, kuriuos Amerika sukišo į Japoniją po karo, nežiūrint visokios teikiamos Japonijai paspirties, ji gyvena krizėje.

Japonija turi tvirtą pramonę, moderniška pramonę, bet neturi kur dėti savo produktų. Jos pramonei stokuoja žaliavų, stokuoja medžiagos. O jei tos medžiagos, tų žaliavų ji ir turėtų, visvien jai būtų riestai, nes neturi kur iškišti savo produktų.

Dėl to ten vyrauja nedarbas.

Japonijos premjeru ligi šiol buvo paklusnus Wall strytui šigeras Yošida. Jis, tenka pasakyti, ištikimai Amerikos turčiams tarnavo. Yošida atsisakė sumegsti prekybos ryšius su Kinija ir Tarybų Sąjunga. Jis tai atsisakė daryti dėl to, kad Washingtonas jam nepatarė tai daryti.

Tuo pačiu sykiu kiekvienam japonui buvo aišku: didžiulė Kinija, artimas Japonijos kaimynas, yra jai didžiausia rinka, yra jai žaliavų šaltinis. Tik palaikant artimus prekybinius ryšius su Kinija gali klestėti Japonijos pramonė: žmonės gali turėti darbo ir geresnį gyvenimą.

Dėl to Japonijoje ir kilo reikalavimas, kad Yošida pasitrauktų iš valdžios, kad nauja valdžia sumegstų prekybos ryšius su Kinijos Liaudies Respublika, kad kas nors būtų daroma, nes kitaip Japonija subankrutys.

Na, ir Yošida priverstas pasitraukti iš premjero vietos.

Kas bus toliau, liekasi palaukti ir pamatyti, tačiau jau blogiau, kaip buvo ligi šiol, ten nebus.

HIGGANUM, CONN.

H. Kalvaitienė ligoninėje

Šiomis dienomis Helena Kalvaitienė pasidavė į ligoninę pataisymui savo sveikatos. Kiek yra žinoma, ji bus operuota Middlesex ligoninėje, Middletown, Conn.

Helena visuomet draugiškai nusiteikusi, su visais myli kuo gražiausiai sutikti. Ją visuomet tenka susitikti apylinkės įvairiose pramogose.

Linkėtina jai greito susveikimo, kad tuojau vėl galėtume susitikti tokią pat linksmą ir sveiką, kaip ir visuomet.

Koresp.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

KLERIKALIZMAS PIETŲ AMERIKOJE

Argentinoje prasidėjo tarp Perono ir klerikalų (katalikų) dvasiškijos "vaina." Perono valdžia, matydama, kad katalikų dvasiškija siekiasi suokalbiauti ir prieš ją, pradėjo bausti ir tūlus katalikų kunigus, pradėjo katalikų dvasiškijos kišimąsi ne į savo biznį varžyti.

Apie klerikalizmo pavojų Pietų Amerikoje dienraštis Vilnis rašo:

"Kunigas Foster Stockwell yra prezidentas metodistų seminarijos Argentinos sostinėj Buenos Aires. Šiomis dienomis jis patiekė labai įdomų raportą Kristaus bažnyčių tarybai apie padėtį Lotynų Amerikos šalyse.

"Kun. Foster Stockwell savo raporte pabrėžia, kad didžiausią pavojų Lotynų Amerikai sudaro fašizmas ir totalitarinis klerikalizmas, kurį atstovauja katalikų bažnyčia.

"Šis metodistų kunigas nurodo, kad Amerikos draugai Lotynų Amerikos šalyse susirūpinę ir pasipiktinę tuomi kad Amerikos valdžia remia tuos režimus, kurie beveik niekuo nesiskiria nuo fašistinių režimų, kaip Venecueloj ir Kolombijoj. Apie demokratiją tik deklamuoja, o politika visai kitokia.

"Kaslink katalikų bažnyčios, tai jos politika ją daro partneriu fašistinių, ar arti fašistinių režimų.

"Katalikų bažnyčios hierarchija nepripažįsta religinės tolerancijos. Ji nori religinės monopolijos ir faktinai ją turi didžiumoj Lotynų Amerikos šalių."

SKAITYTOJŲ BALSAI

PIRMĄ KARTĄ MAČIAU ANARCHISTĄ

(Atsiminimai)

Lygiai 50 metų sukako, kai pirmą kartą mačiau anarchistą. Tai buvo Pasvalyje, Lietuvoje.

Mano tėvas įdavė mane į Pasvalio miestelio miesčianskają upravą pas ten dirbusį pisorių Boleslavą Staškevičių mokytis prašymus rašyti. Kai kada ten užeidavo ir tokių vyrų, kurie ką tai tokio su Staškevičium sekretnai pasikalbėdavo kaslink padarymo pasportų ar kitokių dokumentų. Miesčianskaja uprava miestiečiams buvo tas pats, kas valsčiaus valstiečiams. Ten buvo išduodami pasportai, vedami sąrašai miestelio žmonių - šeimų knygose; turėjo sekretorių, starasta tuo metu buvo tūlias Paskočim, tur būt lenkas, nes su sekretorium Staškevičium (taipgi veikiausia lenkas) visuomet kalbėdavosi lenkiškai, o Antanina Staškevičienė buvo subankrutavusio dvarininkėlio bajoro Bernotavičiaus duktė iš Žemaitijos, nuo Telšių. Labai keista man atrodė jos žeimaitiška kalba: miežius tardavo — miziai, veizi, ir tt.

Užeidavo dažnai į upravą tūlas barzdotas žmogus, gal apie 40 metų, kuris tiek nusigerdavo, kad nuvirsdavo kieme ir, atmetęs savo apskritą tamsiai rusvą barzdą, knarkdavo, iki išsimiegodavo - išsiblaivydavo. Pats sekretorius Boleslavas Staškevičius taipgi buvo kroniškas pijokas. Būdavo anksti ryte atsikelia ir sėda prie rašomojo stalo, o ant lentynų, knygose - archyvuose nuolat būdavo buteliukas vodkos . Iki pietų jis būdavo galutinai nusileses taip, kad papietavęs turėjo eiti lovon miegoti. Ir taip būdavo kasdieną.

Vakarais susirinkdavo pas Staškevičių į upravą iš pristavo sekretoriai ir dar kokie jų plauko ir per naktis kazyrės, degtinė... Galų gale Staškevičiaus nuo perdaug alkoholio vartojimo atmintis tiek sugedo, kad nebegalėjo dirbti. Miestiečiai jam atmokėjo ir Boleslavas su Antanina išvažiavo į Rygą.

Nuo Antaninos Staškevičienės sužinojau, kad tas žmogus, kuris pasigėręs voliodavosi kieme prie upravos, buvo anarchistas. Staškevičius kai kuriems pasportus slaptai padirbdavo.

Mane kaip vaiką suidomino žodis "anarchistas," nors ir pirmiau buvau girdėjęs anarchizmą, anarchiją. Bet dabar man buvo proga pasiteirauti: kas tie anarchistai, ko jie nori? Taigi ta linkme aš užklausiau Antaninos, kuri buvo labai maloni, gal apie 38 metų moteriškė. Ji man taip paaiškino: Anarchistai nori carą nuversti ir gyvenimą sutvarkyti taip, kad visiems žmonėms būtų lengva gyventi, kad viskas būtų dirbama kitokiomis metodomis. Esą, atsikėlei ryte, pravėrei duris, jau ten stovi pieno bonka, baronkos, duona, mėsa, žuvis ir kitkas. Matomai, Antanina absoliučiai nieko konkretaus apie anarchizmą nei skaitė nei girdėjo.

Susitikau su Staškevičiais Rygoje 1910 m. Antanina man pasakė, akd laike 1905 m. revoliucijos ji su baltu raiščiu, su raudonu kryžium ant rankovės gelbėjo sužeistuosius demonstrantus, šaukusius: Šalin carą, tegyvuoja revoliucija!

Pasvališkis

Penktosios Alf. Marmos nužudymo metinės

San Paulas, Brazilija. — Rugsėjo 25 dieną sukako penkeri metai, kai tolimoje San Paulo valstijoje provincijoje, Tupan miestelyje, buvo nužudytas Alfonsas Marma — vienas iš aktyvesnių Brazilijos lietuvių kolonijos demokratinių veikėjų.

Marma ir keletas aktyvesnių Brazilijos liaudies vadų 1949 metų rugsėjo mėnesį buvo pasiųsti į tolimą San Paulo valstijos provinciją organizavimui išnaudojamų valstiečių. Padaryta keletas posėdžių; aptarti su valstiečių kova susiję reikalai, ir laukiama traukinio išėjimo valandos, kurią sanpauliečių delegacija turėjo grįžti į namus. Deja... priešas ruošė mirtinus spąstus. Tupan miestelio policijos viršininkas ir keletas kareivių, pasinaudodami nakties tamsa, supo mažą valstiečių bakūžę, kurioje, po konferencijų, ilsėjosi keletas Brazilijos liaudies vadų, laukdami išvykimo valandos. Sušvinta ugnis; pasigirsta šūvių salvės, ir akies mirksniu krinta 3: Pedro Godoy, Miguel Rossi ir mūsų tautietis Alfonsas Marma.

Nuo tų baisių žudynių prabėgo jau penkeri metai, vienok iš Brazilijos liaudies bei iš lietuvių kolonijos demokratinių sluogsnių širdžių neišdilo žuvusiųjų draugų atmintis bei tęsimas jų praminto kelio. Penktųjų metinių proga tapo sudaryta atitinkama komisija, kuri rūpinasi žuvusiųjų palaikų bei jų kapų sutvarkymu. Ir, nežiūrint visokių daromų kliūčių iš valdančiųjų organų pusės, minėtoji komisija savo tikslą atsiekia. Nupirkta kapinėse vieta, kurioje nužudytieji ilsėsis jau niekieno nebejudinami, ir šiuo laiku rengiamasi prie jų kapų sutvarkymo, pastatant jiems kuklų antkapį.

Leonas Audickas

Padėkite savo vajininkams gauti Laisvei naujų skaitytojų. Laisvės kaina $8.00 metams.

VILNIAUS JAUNYSTĖ

Jeigu kam teko prieš 15-ką metų, kuomet Tarybų Sąjunga grąžino Lietuvai Vilnių, važiuoti plentu iš Kauno į respublikos sostinę, tas turi prisiminti, kaip tuomet atrodė ta Vilniaus dalis: plyni laukai, kur-nekur nusagstyti bakūžėmis. Padoresnis, mūrinis miestas tuomet prasidėjo tik prie buvusių vadinamųjų "baltųjų stulpų."

Nepažintų keleivis įvažiavimo į Vilnių šiandien. Vos tik nusileidus nuo kalno, prieš akis kairėje plento pusėje dideliame Neries pakrantės plote į aukštį stiebiasi statomos betono gamyklos korpai. Neužilgo ši gamykla betonu aprūpins visas Vilniaus statybas... Keliaujame toliau. Dešinėje plento pusėje žvilgsnį patraukia dar vienas naujagimis — silikatinių plytų fabrikas. Pro jo vartus kartas nuo karto išrieda galingi sunkvežimiai, pakrauti dailiomis, baltomis plytomis. Fabrikas neseniai paleistas darban, bet jis jau davė Vilniaus statyboms daugiau kaip tris milijonus plytų. Kasdien į miesto statybas iš čia išvežama apie šimtą tūkstančių plytų.

Vaizdas kaskart gražėja. Štai eilė naujų triaukščių namų. Tai—darbininkų gyvenamieji namai. Pro tarpus tarp jų kairėje pusėje matyti didžiuliai pastatai. Jie stovi prie pat pušyno, kur dar vos keletą metų atgal ganėsi ožkos. Dabar čia išaugo plataus vartojimo reikmenų gamykla. Šios gamyklos istorija yra labai būdinga. Įrengimus, mašinas, įvairius prietaisus gamykla gavo iš kelių dešimčių Tarybų Sąjungos miestų. Ji dabar jau gyvena pilnakrauji gyvenimą, išleidžia savąją produkciją, tokią produkciją, į kurią nieko panašaus nebuvo buržuazijos valdomoje Lietuvoje. Tai ne vienintelė įmonė, kuri Lietuvoje išleidžia naują produkciją. Pokario metais Vilniuje išaugo elektros skaitiklių, "Elfos" ir dar eilė gamyklų.

Lietuviai savąją sostinę mėgo vadinti "seneliu Vilniumi." Žiūrint į šiandieninį Vilnių, aiškiai matai, kad šis vardas jau nebetinka. Dabar Vilnius jaunėja. Štai Stalino prospekto gale, prie Žvėryno, auga nauji kvartalai. Gražūs, daugiaaukščiai gyvenamieji namai rikiuojasi Petro Cvirkos gatvėje. Prie pat upės į viršų kyla gražaus, kolonomis apsupto pastato sienos. Tai—elektrotechnikos technikumo rūmai. Visai šalia jų — daugiaaukštis gyvenamasis namas geležinkelio darbuotojams.

Neries pakrantė neatpažįstamai pasikeitusi ne tik čia. Keliaujant upe aukštyn negalima nepastebėti puikių mokslininkų namų ir visos eilės jau baigtų ir dar tebestatomų gyvenamųjų namų sostinės darbo žmonėms.

Jeigu persikelti į kitą upės krantą, tai ir vėl prieš akis atsivers panašus vaizdas. Žvėrynas kasmet gražėja, tampa ne užkampiu, o iš tikrųjų miesto dalimi. Vienas šalia kito čia išaugo konditerijos fabrikas "Pergalė" ir pieno produktų gamykla. O kiek daug puikių dviaukščių ir triaukščių namų pastatyta įvairiose Žvėryno vietose!

Aišku, kad visa tai pasiekta nelengvai. Daug reikėjo ir darbo ir rūpesčio. Dideli dalykai greitai nesidaro. Apie tai gerai pasakė Vilniaus statybos tresto mūrininkų brigados brigadininkas Sventickas.

—Kada pradedi mūryti pirmąsias pastato plytas, tai net baisu darosi pagalvojus, kiek daug reikės jų sudėti, kol namas bus baigtas . O dabar, kai pasižiūriu atgal, tai širdžiai miela... Dabar, štai, mano brigada dirba Duonos fabriko Nr. 4 statyboje. O visai dar neseniai mūrijom aspirantų bendrabučio sienas, statėme gyvenamąjį namą ryšių darbuotojams, gyvenamąjį namą Lenino aikštėje ir dar daug kitų namų...

Taip, Vilnius jaunėja, gražėja su kiekviena diena. Tai aiškiai rodo partijos ir vyriausybės priemonės dėl tolesnio Vilniaus išvystymo.

Praeis dar kuris laikas, ir Vilnius dar labiau pagražės. Išaugs Respublikinės bibliotekos rūmai - gražuoliai, sostinės teatro mėgėjai susilauks naujų valstybinio akademinio operos ir baleto teatro rūmų, televizijos stoties, darbo žmonių patogumui Vilniaus gatvėmis kursuos troleibusai, miesto veidą papuoš daugybė naujų gyvenamųjų namų.

J. Jauniškis

MONTREAL, CANADA

Argi iš tikrųjų?

Kanados naujausias viešbutis — CNR Queen Elizabeth Hotel, kuris bus baigtas statyti ir atidarytas 1957 m., su 1,200 svečiams kambarių, kaip praneša CNR prezidentas Donald Gordon, bus pervestas valdyti amerikonams. Šio viešbučio galva bus Amerikos didžiųjų viešbučių grandinės magnatas Conard N. Hilton. Su juo sutartis jau pasirašyta 15-kai metų. Šį pranešimą darydamas Mr. Gordon pamatavo tuo, kad kanadiečiai per daug atsilikę, kad sugebėtų tokį didelį viešbutį tvarkyti. Tas kelia tarp kanadiečių, ypač tarp montrealiečių, klausimą, argi jau iš tikrųjų kanadiečiai tokie atsilikę ir neišmintingi, kad jie negalėtų ar nesugebėtų savo reikalų, įskaitant viešbučius, tvarkyti?

Reikia žinoti, kad šis viešbutis statomas Canadian National Railways kompanijos, kuri yra valdžios kontrolėje, ir todėl valdžia taksais iš žmonių surinktais pinigais finansuos jo statymą. Todėl Kanados žmonės turi pilną teisę klausti, kodėl amerikonai, o ne kanadiečiai, turėtų valdyti $25,000,000 viešbutį?

—:—

Išvažiuolamas Lietuvon sustojo čia

Jonas Keberdis, kuris į Kanadą buvo atvykęs prieškarinės imigracijos laikais, pagaliau nutarė grįžti atgal į savo gimtąjį kraštą—Lietuvą. Paskutiniu laiku buvo apsigyvenęs Toronte. Per kiek laiko susitvarkė visus reikalingus dokumentus ir gruodžio 1 d. Montrealo prieplaukoje sėdo į laivą ir išplaukė. Prieš laivo išplaukimą buvo sustojęs pas Feliksą ir Zonę Ambrasus kuriam laikui paviešėti. Mat, Zonė—jo kaiminką iš Lietuvos.

Išvyko pilnas vilties laimingai baigti gyvenimą su savo šeima, kuri buvo pasilikus gimtajame krašte, Lietuvoje.

—:—

SERGA

Petras Kazlauskas, kuris jau ilgas laikas, kai negaliuoja, paskutiniu laiku vėl sunkiai susirgo. Ligonis randasi namuose.

Vytautas Grigaliūnas susirgęs gydosi namuose.

Genė Mikalauskaitė, kuri buvo išvykusi Floridon, ten aplaikė nelaimę — išsilaužė ranką taip, kad net reikėjo į gipsą dėti. Dabar, grįžusi namo, gydosi. **J.**

Philadelphia, Pa. — Pennsylvania geležinkelio kompanija susirūpinusi biznio smukimu. Ji nutarė daryti viską, kad gavus daugiau anglies transportui. Labai daug anglies išvežiojama sunkvežimiais ir laivais.

Miami Beach, Fla.—Milijonierius Gar Wood, 73 metų, pateko bėdon. Jis sako, kad gražuolė Stiglich, 28 metų, atėjo į jo namus ir pagrumojo jį užmušti. Todėl jis ją suareštavo. Ji paleista po $500 kaucija. Mergina gi skundžiasi, kad milijonierius Wood ją baisiai sumušęs, sužalojęs. Teisme gal kai kas paaiškės.

Kairas.— Arabų šalių užsienio ministrų pasitarime įvyko susikirtimų dėl Jeruzalės likimo. Egiptas ir kelios kitos šalys norėtų, kad Jeruzalė būtų sutarptautinta, bet Jordanas nori visą miestą sau. Su Jordanu stojo Irakas.

Tunisas.—Francūzai skelbia, kad jiems jau pasidavė apie pusė Tunisijos partizanų. Iš viso pasidavė 1,000. Pasidavusieji partizanai, sako francūzai, su savimi atsinešė ginklus, įskaitant zenitinius sunkius kulkosvaidžius.

SIMANO KAIMYNAS

Gyvųjų kapinynas

(Tąsa)

— Klausyk, Beatrice! Ar jūs ten turite žmogų vardu Simon Polaitis?— šioji klausė.

Ir vėl trumpa pauza, vėl jaudinanti tyla nustelbė raštinę. Ir nors tai buvo gal tik trumpos minutos laikas, o betgi man rodės, kad tai čiela valanda prabėgo iki abi moteriškės ir vėl pradėjo kalbėtis.

— Klausyk, Beatrice! — šioji anai tarė — čia yra du vyrai, kurie nori matyti Simon Polaitį. Aš žinau, kad pas jumis šiandien nėra lankymo diena, bet šiedu vyrai yra atvykę iš kitos valstijos, tai tu įleisk juos tą žmogų pamatyti. Gerai... Aš juos atsiųsiu. Ačiu. Goodby. Mat, šioje prieglaudoje galima senelius ir sergančius lankyti kiekvieną dieną savaitėj, tai šioji moteriškė labai gerai mums padarė, kada ji taip greitai sumanė gražiai pameluoti pastarąjai, kad mus įleistų ir, padėjusi telefoną, mums patarė, kad kai mes nuvažiuosime į aną įstaigą, tai kad taip ir sakytume: kad mes iš kitos valstijos ir apie jų įstaigos potvarkį nieką nežinojom, tai įleis.

Mes, širdingai padėkavoję gerai moteriškei už jos tokį mandagų ir draugišką patarnavimą ir patarimą, išėjome iš raštinės ir susėdę į automobilių leidomėsi į Ransom Home įstaigą.

Reiškia, dar turime apie dvidešimtį mylių kelio. Tačiau, kad sutrumpinti kiek kelio, mes leidomės siaurais farmerių keliais, keleliais nukirsdami apie desėtką mylių bereikalingo važiavimo. Nes jei tuo pačiu keliu grįžti iki kelių stebulės, tai tada dar apie desėtkas mylių prisidėtų ilgiau važiuoti. Farmerski keliai visur geri, smaluoti, apart staigių pasisukimų ir stačių kalnelių. Vienok tas tik padaro važiavimą kur kas įdomesniu, žingeidesniu, nes atidengia puikius laukus ir ūkius. Mūsų Pennsylvania tikrai turi gana daug gražių, vaizdingų vietovių ir puikių ūkių, tik reikia pavažinėti po plačią ūkinę sritį. Žemė kad ir kalnuota rytinėj dalyj, bet labai vaizdinga: kalnai, kalneliai, pašlaitės ir lomos. Kalnai apsivainikavę įvairiausiais lapočiais medžiais ir vietomis — pušaitėmis. O kiek upelių šaltinėlių ir ežerų, kurie tik tyvuliuoja saulės bučiuojami ir pavasarinio vėjelio nematomos rankos glostomi. O tokie vaizdai, ypatingai jau pavasaryj, ne tik važiuojančiam miestelėnui traukia akį, bet sužavi ir sielą. Ir taip mudu, bevažiuodami ir besigėrėdami tais gražiais vaizdais ir pavasario jaunystės burtais, nubėgome ir vėl į savo jaunystės praeitį, į gimtinį kaimą, Panemuninkų kaimą, ir tas bakužėles, kuriose išmokome žengti pirmus žingsnius mūsų gyvenimo kelionės, tuos panemunės dirvonus ir pušynėlius anapus Nemuno, ten kur lakštutė linksmino varguolį, kur gegutė, rodos, atjausdama jo sunkią dalį, liūdnai jam kukavo.

—Ar tu manai, kad dar gali mums tekti kada nors pamatyti Lietuvą?— su kokiu tai žingeidumu užklausė mane mano kaimynas.

— Ne, Juozai, jau nemanau ir nei nesitikiu. Turėjau kadaise viltį; net bronas tada ir kvietė parvykti į Lietuvą ir pamatyti, kaip senoji tėvynė keliasi iš po ilgų priespaudų. 1941 metais jis man rašė: "Parvažiuok, dėde, gana jau tu tolimoj šalyj ilgai svetimiems vergavai; parvažiuok ir savomis akimis pamatyk, kaip Lietuva keliasi iš skurdo ir tamsybės. Nepažinsi, dėde, šiandienės Lietuvos..." taip jis mane kviesdamas rašė. Na, ir galvojau apie tai, bet žvėris Hitleris viską pavertė niekais. Gi šiandien apie tai jau nėra ką ir svajoti.

— Aš ir taip manau — ir atsidusdamas tęsė toliau. — O ką kad ir būtų galima šiandien nuvažiuoti į Lietuvą? Pažįstamų jau, veikiausia, nerastume; gal jau nei vieno nėra gyvo. O prie to, jau seni ir mažai dirbti ką galime; čia padėjome sveikatą ir praleidome jaunystę, tai argi būtų gerai, kad nuvažiuot į Lietuvą tik valgyti kitų uždirbtą duoną? Aš manau, kad jau mūsų senus kaulus priglaus Amerikos žemelė.

— Tikrai būtų malonu ir žingeidu pamatyti atsikėlusią Lietuvą!

— Tu tai dar gali sulaukti permainų, — tu už mane jaunesnis, bet aš jau palei septyniasdešimts.

Ir taip besikalbėdami apie praeitį ir dabartį, nei nesijutome, kai pravažiavome apie 20 mylių kelio ir, štai ir kelio rodyklė, kuri rodo į kairę su užrašu: Ransom Home. Dar viena mylia ir mes jau priešais didelį, raudonų plytų ir trijų aukštų namą, kuris stovi trikampyje prie Susquehanna upės, kuri tykiai teka pietvakarių pusėje, o iš šiaurių tarpkalnė, kuri it žiotys, plačiai prie upės išsiplečia ir padaro trikampę lygumą, kurioje kaip ant iškilusios krūtinės, pastatytas šis didelis senų benamių žmonių prieglaudynas. Namas nors ir puošnus išlaukyje, bet kažin kaip atrodo liūdnas, nepaisant, kad priešais didelė vėja ir trumpai nupjauta žolė ir medelių tvora gražiai ir tvarkingai apkarpyta, apdabinta, o pakele eilė aukštų topelių, kaip sargų išsitiesusių į dangaus skliautą, bet vistiek primena daugiau kapinyną, o ne jaukius prieglaudos namus.

Nuo kelio veda platus, cementu lietas takas ir keli pilko granito laiptai namo priešakyje, balto metalo didelės, plačios durys, kurios artistiškai apipavidalintos taip pat pilku granitu ir tai padaro gana skoningą vaizdą. Vienok, nepaisant kaip viskas atrodo gražu, skoninga ir patraukia naujam pribuišui akį, vos spėjus įžengti pro duris, taip greit pajunti kokį tai keistą liūdną slėgimą. Viduj didelis, platus kryžiavas koridorius su balto marmuro grindimis ir sienomis, kuris turi mažai langų ir dienos šviesoje atrodo daugiau panašus tik į kokią tai katakombą su kokiomis tai mistiškomis paslaptimis. Palei duris dešinėje pusėje mažas kambarėlis ir mums tik įėjus iš lauko, kaip tuo pat kartu iš kambarėlio išėjo baltai apsirengusi dar nepersena moteriškė ir įsipenėjęs vyriškis. Matyti koks įstaigos viršininkas, puošniai pilku garnituru pasirėdęs, kurio veidas plikai išskustas ir raudonas, riebus, kaip lietuviška terlyčia ir dar nemažą ir pilvą priešais save neša: — koks tai "vargšas" — pats sau pamaniau, kuris išplėtė į mudu savo akis, kaip imtynių bulius ir lyg su rūstumu, perveriančiai žiūrėjo. O kada aš, kreipdamasis į moteriškę, prakalbėjau ir paaiškinau su kokiu mes reikalu, tai moteriškė užklausė:

— Tai judu tie vyrai, kurie buvote į Blakely Home? — ir iki aš spėjau atsakyti — taip, kaip tasai ponas suriaumojo gergždančiu balsu:

— Ar jūs nežinote, kad šiandien nėra lankymo diena!?

— Ne, — aš atsakiau. — Mes šioje apylinkėje negyvename, mes iš kitos valstijos. O mano kaimynas dar pridūrė: — Mes iš Binghamton, N. Y.

— Jūs turite žinoti, kad čionais randasi pusketvirto šimto įnamių ir mes kiekvieną dieną negalime leisti lankytojus.

— Jei mes būtume tatai žinoję, tai visai nebūtume atvažiavę. Prie to, mes visiškai nežinojom nei to, kad tasai žmogus čionai randasi; mes tik šiandien dažinojom — visai nenuolankiai atsakiau.

— Ar jis jūs giminė?

— Ne. Ir koks gali būt skirtumas? Giminė, ar tik geras pažįstamas? — Klausdamas atsiliepiau. Kaip tuo kart toji moteriškė įsiterpė, paaiškindama, kad jąją šaukė iš Blakely Home ir kad jinai prižadėjusi mudviem leisti tą mūsų pažįstamą atlankyti. Tuomi ir užsibaigė to pono riaumojimas, o pats išnėrė pro duris laukan.

Moteriškė paliko mudu bestovinčiu koridoriuj, o pati įėjo atgal į kambarį prie telefono. Mums belaukiant, aš spėjau apsidairyti po šį didelį, kaip kryžius koridorių, kuris veda į tris namo sparnus. Kiekviename kryžiaus gale didelės plačios taškuoto klevo šviesios durys su užrašu "Solatorium". Už trumpos pauzos, kairėj pusėj atsidarė durys ir žmogus su raktų grandine rankoj prabilo: "You could come in and see Simon Polaitis."

Mudu įėjome paskui tą žmogų į gana erdvų kambarį, — tai liuosiaikiui praleisti ("recreation") kambarys. Po kambarį netvarkiai išsimėtę kedės ir vienas kitas nedidelis staliukas ir nedidelis televizijos priimtuvas, o pasieniais suolai, it bažnytinės lomkos, tai visas puošnumas šio kambario. Beje, dar buvo matytis komiškų magazinų ir senų, netvarkiai pamėtytų laikraščių. Keli seneliai įdebę akis stebėjo televizijoj bandidišką paveikslą, kur per garsiakalbį pyškėjo šaudymasis.

(Bus daugiau)

LOWELL, MASS.

Svarbūs gruodžio mėnesio susirinkimai

Žinoma, kad yra svarbūs visi susirinkimai, nuo kurių priklauso organizacijų veikimas ir abelnai gyvavimas.

Be susirinkimų organizacija, nežiūrint kokia ji būtų, vadinasi "negyva raide."

Kiekvienas susirinkimas, tarsi gera gyduolė sergančiam kūnui, atgaivina, sustiprina organizaciją ir nustato gaires tolesniam gyvavimui.

Betgi metinis susirinkimas, tai jau yra galviniu — aukščiausiu susirinkimu, kuriame esti peržiūrima visas praeitas veikimas, išsirenkama nauja valdyba arba užtvirtinama ta pati, su įgaliojimu vesti reikalus sulyg teisėmis ir kaip geriausia pačiai organizacijai, kad ji netik gyvuotų, bet ir bujotų.

Tačiau nevien tik valdyba gali palaikyti organizacijos gyvumą, daugiau priklauso nuo visų narių. Geras— glūdus kooperavimas su valdyba, lankymasis susirinkimuose yra viskas, ko reikia palaikymui gero gyvumo.

Veikiausia, kas nors sakys: Tai, čia yra aišku visiems ir lengva suprasti, kad tik taip tegalima kuopą palaikyt gerame stovyje. Gerai, jei aišku visiems, tai dėlko po ilgų metų priklausymo, mylėjimo apšvietos draugijos, iš kurios pasisėmėm žinojimą, kad pasiliuosuoti iš po tamsybės skraistės (nuo burtų ir tamsybės prietarų), mylėję per ilgus metus, dabar tam viskam gerui—apšvietos šaltiniui—tūlo nugara atgręžiama? Apleidžiami susirinkimai ir dar blogiau—apleidžiama pati draugija!

Kodėl taip? Ar dėl to, kad daug išsimokinam ir jau viską suprantam?! Čia kas nors blogai ant tūlų žmonių paveikė. Visi tamsybės palaikytojai turi daug džiaugsmo, jeigu tik vienu pabauginimu gali paklupdyti silpnos valios žmones.

Jau seniai, labai seniai jauni būdami pamylėjom draugiją (čia kalbu apie Lietuvių Literatūros Draugiją). **Iš jos pasiėmėm didesnį supratimą ir įregėjome platesnį pasaulį, pakilome aukštesniame lygyje žinojimo ir su tuo supratimu pasilikime nariais pakol Draugija gyvuos! O ji gyvuos, jei mes darbuosimės dėl jos ir ginsime ją, kaipo dalį savo gyvybinių reikalų.**

Būkime gerais nariais, nesudrebėkime prieš savo šešėlį saulei tebešviečiant. Lankykimės į kuopos susirinkimus, klausykimės pranešimų iš Draugijos stovio ir turėkime draugiškus pasikalbėjimus, kaip geriau pravesti vietinės kuopos veikimą. Mūsų veikimas yra kultūrinio turinio, kas ir atatinka apšvietos organizacijai.

Šio rašinio antgalvis užvardintas:

Svarbūs gruodžio mėnesio susirinkimai

Tai apie tai dabar ir kalbėsime, būtent:

Gruodžio 12 dieną, 2 val. po piet, 14 Tyler St., įvyks Lietuvos Sūnų ir Dukterų draugijos metinis susirinkimas. Kaipo metiniame gali būti keliami visoki klausimai kas liečia visus narius. Todėl visi nariai privalo dalyvauti ir tarti savo žodį bei mintį dėl draugijos gerovės. Bus renkama nauja valdyba Čia išklausysite raportus iš draugijos stovio ir raportą iš metinio parengimo galutinai, nes tikietus bus jau visi pasimokėję.

Po draugijos susirinkimo, tojau prasidės L.D.S. 110-tos kuopos metinis susirinkimas. Taigi, nariai raginami pribūti apie 4 val. po piet. Apart kitų reikalų, bus renkama kuopos valdyba 1955-siems metams. Todėl visi Susivienijimo nariai privalo dalyvauti, kad būtų iš ko išrinkti tinkamą komitetą ir padaryti atatinkamus tarimus dėl būsiančio kuopos parengimo ir šiaip kuopos veikimo.

Lietuvių Literatūros Draugijos 44-tos kuopos metinis susirinkimas yra šaukiamas gruodžio 19 d., 3 val. po piet. Draugai ir draugės, dalyvaukite visi sulyg privalumu. Kurie dar nesate pasimokėję už šiuos 1954 metus duokles, čia pasimokėsite ir pasilikite garbingais nariais—mylinčiais apšvietą ir pagelbėkite tai apšvietai skleistis tarpe žmonių. Pasimokėję duokles, gausite šių metų knygą—60-tąjį draugijos , tą neapsakomai svarbų, leidinį—apie Amerikos prezidentus

Tai didžiausia garbė Amerikos Lietuvių Literatūros Draugijai už tokį gražų pasiryžimą išleitsti taip brangią istoriniai knygą. Kiek tai daug naujo žinojimo suteikta lietuviams priklausantiems prie L.L.D. ir tą knygą skaitantiems.

Paklausykite mieli draugai ir draugės, kurie esate kitaip nusisprendę, pasimokėkite duokles gruodžio mėnesio susirinkimuose ir pasigėrėkite naująja literatūra. Skaitykite, žinokite ir būkite sveiki. Kurie nebejgalite knygų skaityti (kaip nekurie išsireiškia), tai vistiek, būdamas kultūringas žmogus, nenustok savo garbingos narystės. Mokestis tokia maža: du doleriai ($2) į metus! Tuomi pagelbėk draugijai gyvuoti, leisti knygų daugiau ir šviesti liaudį netik lietuvių tarpe, bet ir tuos, kurie skaito knygas anglų kalboje.

Draugija leidžia ir puikų žurnalą **"Šviesą."** Savo nariams siunčia už tą pačią mokestį $2 į metus. Koks gražus apšvietos darbas yra vedamas!

Pasimokėkime visi seni nariai, o prie to yra įmatoma gauti vieną naują narį gruodžio 19 dieną. Tai bus kuopai gražus priedas.

J. M. Karsonas

Chicagos Žinios

Pradėjo vajų $40,000 apgynimui Lightfoot

Claude Lightfoot, kaltinamas buvimu Komunistų Partijos nariu, bus teisiamas sausio 10 d. prie federalio teisėjo Philip L. Sullivan, kuris neseniai atmetė peticiją reikalaujančią išmesti jo bylą.

Kada Lightfoot buvo suimtas valdžios agentų, jis sėdėjo apskrities kalėjime bent keletą mėnesių, nes buvo reikalauta $50,000 užstato. Jo advokatės pasidarbavimu užstatas sumažintas iki $30,000. Tas irgi negreit buvo sukelta ir prisiėjo sėdėti dar ilgiau.

Dabar norima būtinai nuteisti Lightfoot sulyg dar neišbandyta Smitho akto sekcija, kas būtų taikoma ir kitoms politinėms byloms.

Lightfoot gynimo komitetas pareiškė, kad šio teismo pasekmės priklausys nuo to, kiek visa liaudis supras, kad jos pačios laisvė teisme bus sprendžiama. Suprasdama tą faktą, liaudis stos ginti Lightfoot, kad tuom apgynus ir savo laisvę.

Gynimo komitetas pradėjo vajų, kad sukėlus $40,000 gynimui sufrėmuoto Claude Lightfoot. Tik aštuonios savaitės beliko iki teismo, tad komitetui teks smarkiai padirbėti, kad sukėlus pinigus.

Rep.

Hartford, Conn.

A.L.D.L.D. 68 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks 13 d. Gruodžio, pradžia 7:30 val. vak., Namo Bendrovės svetainėje, 155 Hungerford St. Visi nariai privalote dalyvauti, nes šis susirinkimas bus metinis. Turėsime išrinkti naują valdybą kitiem metaam. Taipgi yra atsiųstos knygos. Galėsite pasiimti. Taipgi išgirsite raportą iš praėjusio parengimo ir t.t.

A. K.

(237-239)

New Yorko Žinios

Išvogė tūkstančių vertės kailinių

Morris Greenbaum & Bros kailiniais prekiavimo firma New Yorke tarėsi esanti amžinai saugi nuo vagių. Įstaiga randasi 230 Seventh Ave. pastato 10-me aukšte. Prie durų ir viduje išvedžioti įmantrūs aliarmo signalai.

Pasirodė, jog ir vagys gyvena toje pačioje technikos gadynėje, mokyti. Jie įsigavo įstaigon ir iškraustė apie 65 brangių kailių ploščius ir kitką, viso apie $180,000 sumai.

Baltimore, Md.

Iš kriaučių susirinkimo

Gruodžio 1 d. įvyko lietuvių kriaučių Amalgameitų unijos skyriaus 218 narių susirinkimas. Pirmininkas N. Česna pranešė, kad skyriaus deska, kurioje laikomi visokie daiktai, buvo atplėšta ir knygos bei kitokie dalykai išsklaidyti. Pasirodo, jog koks nors niekšas makartistas ieškojo "neištikimųjų" užrašų ar ko kito. Bet nieko nerado.

Iš raportų pasirodė, kad tūlose šapose numušė darbininkams algas tarp 5-6%, o visose kitose šapose su lapkričio 1 d. buvo duota bonai, kurie buvo padalinti į "pysinę" mokestį. Dauguma jaučia algų numušimą.

Šio skyriaus metinis susirinkimas bus gruodžio 15 d. Visos valdybos narių rinkimo nebus, bus tik darinkti i vietas tų, kurie mirė arba pasitraukė į senatvės pensiją.

Šiame susirinkime, beje, turėsime ir užkandžių bei išgėrimų. Taigi pasimatysime gruodžio 15 d.

Kriaučius

Bėgiu metų išėdė 46 mokytojus

Arthur Levitt didžiuojasi, kad jis bėgiu 11-kos paskiausių mėnesių išėdė iš darbo, atėmė profesiją 46-šiems mokytojams. Dauguma iš tų buvo išdirbę po kelioliką ir po 20 metų su viršum, mokinių mylimi. Jis juos išėdė iš darbų už tai, kad tūli iš jų atsisakė jam eiti išpažintį iš savo politinių pažiūrų. O kiti pasisakė, bet vis viena juos išėdė. Juos vadina "subversyviais." Priežastis:

Visi išėstieji buvo Mokytojų Unijos veiklūs nariai.

Visgi šiais metais jam blogiau sekėsi. Metais pirmiau jis raportavo per 13 mėnesių atėmęs darbą nuo 65 mokytojų. Mokytojų padėties žinovai kalba, jog pablogėjus makartistų padėčiai Washingtone pablogėjo šienapiūtė ir mažiukams makartistams miestuose. Pasidarė sunkiau persekioti.

Baltimore, Md.

A.L.D.L.D. 25 kuopos susirinkimas įvyks šeštadienį, gruodžio 11 d., pradžia 2-rą val. po pietų, Workmans salėje, 2507 E. Madison St.

Šis susirinkimas bus metinis. Bus renkama sekantiems metams valdyba ir yra kitų svarbių reikalų. Kviečiame visus narius dalyvauti. Gausite naują knygą **Amerikos Prezidentai,** taipgi bus patiektas raportas iš 6-os Apskrities konferencijos, kuri įvyko lapkričio 21 d. Svarbu nariams dalyvauti šiame susirinkime ir kviečiame tuos, kurie dar neprigulite, ateiti ir įstoti į Literatūros draugiją.

Valdyba.

(238-239)

Worcester, Mass.

L.L.D. 11-tos kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 12 d., 29 Endicott St., kaip 10:30 val. ryte.

Draugai, ateikite ir visi gausite knygą už šiuos metus — **Amerikos Prezidentai.** Tai yra gražausia dovana, kokią kada esame apturėję.

Sekr. J. M. L.

(238-239)

GREAT NECK, N. Y.

Linksmai Pasitikite Naujus Metus!

Penktadienį, Gruodžio 31 d.

ALMA KASMOČIŪTĖ

Maloniai kviečia vietinius ir iš apylinkės dalyvauti Naujų Metų Sulauktuvių Parėje, josios įstaigoj

A. & J. KOSMOWSKI'S HALL

91 Steamboat Rd. ——— Pradžia 9 val. vak.

Bufetas turės kilbasų, kalakutų ir kitokių gardumynų.

ŠOKIAI PRIE GEROS ORKESTROS

$3.00 asmeniui (įskaitant valgius ir šokius)

ATDARA PER IŠTISĄ NAKTĮ

Bilietus užsisakykit iš anksto—Tel. Great Neck 2-3389

Antano Metelionio Knyga

"Apie Dievus ir Žmones"

Smagų, kad Metelionio knygos prenumeratų rinkimas eina gana gerai. Tačiau jau laikas suskubti ir baigti tą darbą. Norime baigti prenumeratų rinkimą su naujais metais. Iki sausio 10 dienos visų knygą užsisakiusiųjų vardai turi būti priduoti spaustuvei. Taigi, gruodžio mėnesiu reikia skubiai rinkti prenumeratas ir baigti rinkimą paskirtu laiku.

Kurių dar niekas nepakalbino užsiprenumeruoti tą knygą, tie užsisakykite patys. Prenumeratas siųskite Autoriui arba Laisvės įstaigai.

Knyga galėtų būti gatava pradžioje vasario mėnesio, jei suskubtume prenumeratų rinkimu. Tą darbą žymiai gali pagreitinti asmenys patys užsisakydami knygą. Kaina tik $1.00. Be atidėliojimo prisiųskite doleruką ir savo vardą ir antrašą.

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Liberty Auditorijoje

Tos didžiosios lietuvių įstaigos vedėjai sako, jog jau daugelis organizacijų bei šeimų grupių užsisako stalus laukimo Naujų Metų vakarui. Tarpe pirmiausių yra Aido Choras. Tai rodo, jog ten bus linksmų dainų.

Grupėms patartina nelaukti paskutinės dienos, užsisakyti stalus iš anksto.

SERGA

Jau kelinta savaitė sirgineja Antanas Gustaitis. Ilsisi namie, 80-66 90th Ave., Woodhavene. Pagyvenusiam žmogui susirgti galima greit, o pasveikti užtrunka ilgiau. Tačiau iki apie 77 metus išsilaikiusiam geroje sveikatoje, Antanui yra daug vilties vėl sustiprėti ir dar pagyventi veikliu gyvenimu.

Linkime jam greit nugalėti nesveikatą.

Atostogaujantis uosto policistas Gerard K. Emery pašovė 4 asmenis aludėje Staten Islande. Įtužę žmonės vos nenulinčiavo šaudytoją.

Mirė

Ona Nečiunskienė mirė gruodžio 7 dieną, Wyckoff Heights ligoninėje. Pašarvota Bieliausko šermeninėje, 660 Grand St., Brooklyne. Laidos penk. gruod. 10-tą, apie 11 v. ryto, Alyvų Kalnelio (Mt. Olivet) kapinėse, Maspethe. Šermeninė randasi netoli BMT Canarsie ir Independent GG traukinių Grand St. stočių.

Paliko vyras Kazimieras, dukterys Adelė Wilson ir Aldona Farrall, anūkė Eileen ir dvi seserys: Mary Schultz gyvena Chicagoje, Antanina Cvirka—Los Angeles. Taipgi liko ir tolimesnių giminių.

Velionė paėjo iš Dzūkijos, Alytaus, po tėvais Kratavičiūtė. Kol sveikata tarnavo, dirbo pas kriaučius, taipgi mylėdavo su žmonėmis susieiti, dalyvaudavo lietuvių sueigose sykiu su savo vyru, kriaučiuose gerai žinomu unijistu.

Reiškiame užuojautą šeimai, giminėms ir kitiems velionės artimiems.

Vyras gina įtartą savo žmoną

Bronxe areštuota Mrs. Patricia Ricco, 30 metų. Ją kaltina, kad ji su dviemis kitomis moterimis planavo nužudyti savo vyrą James, 38 metų. Tačiau vyras tikrina, kad jo žmona nekalta. Sako, jog tos kitos dvi planavo nužudyti jo žmoną, ne jį.

Moterims kaltinime sakoma, kad jos norėjo pasamdyti taksiką jį suvažinėti, bet taksiko vairuotojas tą pasiulymą raportavo policijai.

Eiliniai laivakroviai sveikina sutartį

Eilinių laivakrovių leidžiamas laikraštukas Dockers News sveikina International Longshoremen's Association su New Yorko Shipping Association susiderėtą sutartį. Sako, jog ji reiškia "didžią pažangą laivakrovių kovoje už mūsų unijos ateitį." Taipgi žymi, jog ta sutartis stiprina kovą už darbininkų gerovę ir "už teisingą ir švarią unijos vadovybę."

PATAISA

Vincas Kazlauskas dieraščio koncerte dovanojo Laisvei $2. Jo dovana buvo paskelbta klaidingai. Atsiprašome.

Brooklyno biedniokai dar negaus ligoninės

Jau ilga eilė metų kai Brooklyno Bedford-Stuyvesant srities gyventojai reikalauja tai sričiai ligoninės Per keleris metus budžeto komisija buvo paskyrusi pinigų ligoninės pastatams vietą nupirkti, bet po balsavimų reikalavimams apsiraminus, tų tarimų nevykdė.

Ateinantiesiems metams budžete, kuris yra didžiausias iš visų buvusių, taipgi ligoninei paskyrų nenumatyta. O tos apylinkės gyventojų sąrašai rodo, kad ten yra viena iš tirščiausia apgyventų sričių; džiova ir kitomis vargdienių ligomis sergančių daugiausia; gimdyvių ir kūdikių mirtingumas didžiausias.

Unijistams svarbu

Unijistams ir visiems darbo žmonėms šiais laikais nepaprastai svarbu žinoti, kas darosi darbo unijose. Norintiems tų žinių bus įdomu skaityti angliškame darbininkų dienraštyje Daily Workeryje žymaus to laikraščio kolumnisto George Morris'o reportažus. Jis išvyko į CIO konvenciją, susirinkusią Los Angeles mieste.

Laikraštis gaunamas ant kai kurių standų darbininkais apgyventose miesto srityse.

Kalbama kad atšauks rendų kontrolę

Republikonų kontroliuojamas New Yorko Valstijos Seimelis planuojąs atšaukti rendų kontrolės įstatymą ten, kur tas bus galima be pavojaus prarasti politinę galią. Dabartinis kontrolės įstatymas baigsis birželio 30-tą.

Politikos stebėtojai sako, jog pirmiausia iškontroliuos rendas ten kur mažiausia numatoma pasipriešinimo. Tuose miestuose, kur daug žmonių gyvena smulkių savininkų mažuose namuose, brangiai kainuojančiuose išlaikyti. Tokių namų savininkai didelių pelnų iš namo negauna. O po priedanga iškontroliavimo ten, paskiau bandys iškontroliuoti ir didmiesčių rendas, kur kompanijos ir už laužynus darosi milžiniškus pelnus dėl stokos namų.

Tėvai nori daugiau laiko mokykloje

New Yorko tėvų ir mokytojų organizacijų ir atskirų asmenų sudarytas komitetas (Citywide Committee of Parents) pradėjo energingai veikti už pakaitas vaikų mokslo pradžai.

Paskiausiu laiku yra nustatyta, kad jaunesni 5 metų ir 8 mėnesių amžiaus vaikai negali įeiti į kindergarten. Gi registracija yra vykdoma tik kartą per metus. Tuo būdu tie vaikai, kurių tas amžius sueina tuojau po registracijos, liekasi nustumti tolyn ištisus metus.

Tėvai reikalauja, kad registracija būtų vykdoma bent kas šeši mėnesiai arba visai panaikinta ta amžiaus riba. Pati miestinė švietimo Taryba pripažįsta, jog tuo būdu šį rudenį nuo 8,000 vaikų tapo atimti ištisi mokslo metai. O dalį metų laiko praranda apie 55,000 vaikų

New Yorką šiomis dienomis spustelėjo šalčiai, gruodžio 6-tą temperatūra nupuolė iki 17 laipsnių

Persekioja liaudies teisių apgynėją

Civilių Teisių Kongresas pareiškė, jog iš naujo įkalinimu William L. Pattersono jis pastatomas į amžinąjį pavojų, nors šalies įstatymai tą griežtai uždraudžia. Pareiškimą paskelbė po to, kai sužinojo, kad Pattersonas neišleidžiamas po kaucija kol jo byla apeliuojama.

Pattersonas nesenai baigė atbūti 90 dienų kalėjime už tai, kad jis nepristatė vardus aukojusių persekiojamiems apginti. Pattersonas tokių vardų neturėjo ir negalėjo pristatyti. Jis už tai buvo įkalintas. Tačiau išeinantį iš kalėjimo jį sulaikė iš naujo tuo pačiu kaltinimu.

Tuo pat sykiu šaukia kitą tos įstaigos štabo narį Samuel Barron, kad jis pristatytų tuos neturimus vardus.

Tokį puolimą įstaigos žmonės supranta pastangomis sunaikinti liaudies apsigynimo organizaciją. Ragangaudžiai galvoja, kad jei nebūtų persekiojamiems apgynėjų, žmonės bijotų kovoti už savo teises. Civilinių Teisių Kongresas reiškia viltį, jog visuomenė ragangaudžiams atsakys dar didesniu veiklumu teisių gynime ir didesne parama apgynimo darbui.

T-as

Vincent Symbato, 23 m., pastebėtas prie slaugių bendrabučio lango, tapo areštuotas. Kadangi jis jau buvęs 3 kartus teistas už įsibriovimą į svetimus namus ir vagystes, jį sulaikė kalėjime be kaucijos.

Budžeto svarstymui viešas posėdis

New Yorko miesto Tarybos finansams komiteto pirmininkas Cunningham skelbia, jog budžetui svarstyti viešas posėdis įvyks gruodžio 16-tą, 11 val. ryto. Tuose posėdžiuose visuomenės organizacijų atstovai turi teisę pasakyti savo pageidavimus ar reikšti protestus prieš tas dalis, kurios atrodo nenaudingomis.

Budžete yra svarbių naujų paskyrų mokyklų reikalams.

Kitas geras dalykas yra tas, kad atmetamas Moses planas statybai šešių šaunių centralinių žaismaviečių. Budžeto planuotojai tą atmeta, teisingai aiškindami, kad dėl to nukentėtų vietinės mokyklos, jos liktųsi be žaismaviečių ir kitų pagerinimų.

Gal žymiausias iš visuomenės protestas bus tas, kad neduoda paskyrų ligoninei Brooklyno darbininkais ir biednuomene tirštai apgyventai Bedford-Stuyvesant sričiai.

Vagys apsigavo

New Yorke vagys įsilaužė į auto, pastatytą prie puošnaus klubo. Pavažiavę toliau, iškrovė ant sėdynės rastus drabužius, vertės $10,000. Tačiau nesuprato į kieno auto jie pateko. Toje vietoje, kur daugumą laiko darbines pirštines ir langui šluostyti škudurą, tebebuvo $70,000 vertės brangumynų. Milionierė ponia Oelsner viską buvo susikrovusi kelionei laivu į Europą.

Motina sugrįžo pas pamestus vaikus

Per apie savaitę laiko New Yorko spaudoje buvo garsinami pora vaikučių, atsiradusių pas prieglaudos duris. Gruodžio 8-tą prieglaudon atėjo jų motina Beatrice Curran. Prašė, kad jai atiduotų vaikus Aišku, vaiku jai nedavė, ją areštavo.

Jauna motina išsiaiškino, jog ji su vaikais gyveno pas motiną, kuri yra našlė ir serganti. Jų ištekliai visai išsibaigė. Ji kreipėsi į miestinį labdarybės departmentą prašyti pašalpos. Iš karto atrodė, jog pagalbos gaus. Bet šiomis dienomis gavusi pranešimą, jog nieko jai neduos. Jinai, mat, be vyro. Kol buvo vieniša, meilužis mylėjo, žadėjo vesti, o kuomet ištiko nėštumas, prasišalino.

Teisėjas ją paleido namo be kaucijos iki teismo, sakydamas, jog ji vaikų sveikatos ir gyvybės nepastatė pavojun. Jie buvo šiltai aprengti ir palikti prie visuomeniškos įstaigos durų.

Didysis bazaras jau už kelių dienų

Visų laiku veiks pirmos rūšies restauranas, prieinamomis kainomis.

Bazaras bus Beethoven Hall, 210 E. 5th St., New Yorke.

Gruodžio 10-tą prasidės 6 val. vakaro.

Gruodžio 11 ir 12 dienomis —nuo pietų iki pusiaunakčio.

D-tis

HEATHCOTE EMPLOYMENT AGENCY
6 Palmer Ave., Scarsdale, N. Y.
SC. 3-6160 — SC. 3-3033
Greit reikalinga — Porų — $400. Namų ruošos darbininkų—$50 ir aukščiau. Biznio įstaigos. Matykite mus pirma.
(236-245)

TIKRAS
BAKED ENAMEL **$59** Complete
AMERICAN AUTO REFINISHERS
105 Madison Ave., Hempstead
Phone Ivanhoe 9-6340
(235-241)

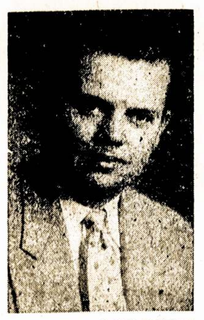

VINCAS SODAITIS PETRAS KAPICKAS
Užlaiko Puikiai Įrengtą
BAR & GRILL
32 Ten Eyck St. Brooklyn, N. Y.
Telephone: EVergreen 4-8174

Pasidžiaugėme gražiom dainom savišvietos popiečio proga

Richmond Hill ir eastnewyorkiečių Lietuvių Literatūros Draugijos kuopa verta pagirti už gruodžio 5-tą surnoštą popietį. Senokai jau įvyko kas nors panašaus, kur būtų buvusi tokia pilnutina programa. Čia buvo kas nors patinkamo kiekvienam — dainų, muzikos ir informacinė kalba. O jei kas norėjo, galėjo ir pasivaišinti, nes Auditorijos restauranas buvo apsirūpinęs valgiais

Dainų programą suteikė kvartetas, tikriau pasakius—kvintetas. Jį sudaro chorų mokytoja Mildred Stensler, Ona Stelmokaitė ir Tadas Kaškiaučius iš Newarko, Jonas Grybas iš Richmond Hill, Pranas Balevičius iš New Yorko.

Muzikas Balevičius nedainavo, bet jis visiems akompanuoja, nuostabiai meistriškai skambina piano solo, taipgi skambino duete su Stensler. Skambino savo ir Mozarto kūrinius.

Tie keturi, daugumoje, dainavo kvartete. Stelmokaitė porą dainų dainavo solo. Ir vyrams vienur kitur teko pragysti solo. Tai mokytojos Stensler nuopelnas. Ji stengiasi sudaryti programose įvairumo. Net pačius nedrąsiausius akstina pasireikšti, sudainuoti nors ir trumputėlį solo, kad asmuo pratintųsi, lavintųsi ir galėtų pilniau, plačiau mene dalyvauti.

Jiems visiems sekėsi džiuginančiai gražiai. Žmonės kalbėjosi: "Tos dvi jaunos moterys tarsi dievo duotos. Ir garbė tiems vyrams, kurie nenuseno, savo energiją panaudoja patarnauti menui ir mums suteikti galimybių dažniau pasidžiaugti lietuvių daina."

Jonas Juška paskaitė trejetą Jasilionio eilių.

Lygiai šiltai su menininkais buvo sveikinamas Antanas Bimba Popiečio vedėjas Vincas Kazlauskas jį išsaukė "ledlaužiu" (pirmuoju programai pradėti, diskusijoms mintis išjudinti). Tas įgudęs kalbėtojas pasakė įdomių minčių apie buvusius rinkimus, kai kurias iš jų išvadas ir daleidimus būsimiems prezidentiniams rinkimams. Kalbėtojas sakė, jog dar anksti išburti, kas atsitiks sekamuose rinkimuose ar pirm jų. Tačiau svarbiausia, kad piliečiai apie tai galvotų, diskusuotų, veiktų. Kongresas, valdininkai ir kandidatai skaitosi tiktai su apsišvietusių, organizuotų ir veiklių piliečių troškimais ir reikalavimais.

Vėliau diskusijose keletas asmenų reiškė savo mintis.

Rep.

Jei Tamsta dar neprenumeruoji dienraštį Laisvę, tai tuojau užsisakykite. Jis kasdieną atneš jums į namus svarbiausias žinias iš viso pasaulio.

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark, 5, N. J.
MArket 2-5172

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
BROOKLYN, N. Y.
Gerai Patyręs Barberis

Dr. A. Petrika
DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
VALANDOS:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta

Brooklyn--Richmond Hill Parengimų Kalendorius

Šeštadienį, Gruodžio - Dec. 11
LDS 13 kuopos banketas 7 val. vak.

•

Penktadienį, Gruodžio-Dec. 24
Kūčių Vakaras su Programa

•

Penktadienį Gruodžio - Dec. 31
Laukimas Naujų Metų

•

Sekmadienį, Sausio-Jan. 9
Vaidinimas—"Prašvilpta Laimė"

•

Sekmadienį, Sausio-Jan. 23
Aido Choro Koncertas

•

Sekmadienį, Vasario-Feb. 6
Laisvės Dalininkų Suvažiavimas ir Banketas

•

Visi aukščiau suminėti parengimai bus
LIBERTY AUDITORIUM
110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

NEW YORK BUSINESS OPPORTUNITIES

GROCERY and DAIRY
Alus, gerai įsistiegęs biznis, didelė kampinė krautuvė. Iš priežasties ligos turi greit parduoti. Prieinamai. Stebėtina proga.
Tel. FO. 7-4815 arba **TI. 1-7341**
(237-239)

CANDY STORE
Stationery—Fountain
Įsteigta virš 20 metų. Puikiausia West Bronx vieta, moderniniai rakandai, randa tik $50 į mėnesį, ilgų metų lysas. Su nuolaida greitam pardavimui.
Proga visam amžiui.
Tel. JE. 6-8990 arba JE. 7-8710
(237-239)

BEAUTY PARLOR
Įsteigtas prieš 13 metų, savaitinės įeigos $150.00 — gali būt ir daugiau. Kaina tik $1200.— Ant išmokėjimo. Puikiausia proga.
806 — 56th St., Brooklyn, N. Y.
Tel. GE. 6-6875
(237-239)

LUNCHEONETTE
Įsisteiges lobingas biznis su 4 rūmų apartmentu. Įeigos $1,100 į savaitę. Nupigintai greitam pardavimui už cash. **Tikras pirkinys.**
Telefonuokite:: UL. 4-9634
(237-239)

CLEANING and TAILORING
Įsteigtas prieš 12 metų, daro gerą biznį. Turi parduot del kitų interesų. Pasiūlymas išimtinai gero pirkinio del greito pardavimo.
Telefonuokite:
Dienom WA. 4-7640
Vakarais UL. 3-1780
(237-239)

GROCERY
Vaisiai, daržovės, šaldyti valgiai, alus. Gerai įsisteiges biznis. Nuo $900 iki $1,000 į savaitę. Išimtinai žema kaina greitam pardavimui. Savininkas išeina į kariuomenę. Nepraleiskite šios progos.
Tel. GE. 6-4561
(237-239)

New Yorkui ir sričiai svarbios dienos

Laisvės skaitytojai jau matė sveturgimiams apginti komiteto pranešimą, kad arti šimtas Amerikoje ir pasauliniai paskilbusių visuomeninių ir mokslo užgyrė konferenciją, kuri šaukiama sveturgimių apgynimui.

Čia tenka pridėti tiek, kad nesnaudžia ir eiliniai žmonės. Prieš apie porą savaičių išleistas komiteto pranešimas skelbė, jog jau užtikrintos sekamos delegacijos: Iš Chicagos 20, iš tolimesnių vidurvakarinių valstijų 10, iš Detroito 20, iš Clevelando 10, iš Pittsburgho su apylinkėmis 30, iš Bostono 10, iš Conn. 25, iš New Jersey 25, iš Philadelphijos 20. Mažesnės delegacijos atvyks iš daugelio kitų miestų ir valstijų, įskaitant ir Pacifiko sritį.

Delegacijose iš toli rasis ir lietuvių. New Yorko ir apylinkės lietuviams, galintiems suvažiavimą pasiekti su 30 c. fėru, reikėtų skaitlingiau dalyvauti. Tokios konferencijos suteikia daug informacijų, kurių ieškojimas privatiškai kainuotų šimtus dolerių.

Taipgi svarbu suvažiavimą pasveikinti, jo darbą paremti. Newyorkietis liet. komitetas tam tikslui renka aukas. Ir kviečia dalyvauti viename ar kitame pobuvyje ir juose vietas užsisakyti per komitetą Suvažiavimo eiga bus tokia:

Sesijų pradžia 10 val. ryto, popietinės sesijos 2 val. Delegato ar svečio registracija visam suvažiavimo laikui $2.

Gruodžio 11-tos vakaro 7 val. masinis banketas. Kaina $3.50.

Gruodžio 12-tą, 12 val., susitikimas su moterimis delegatėmis ir užkandis. Kaina $1.50.

Abiemis dienomis, gruodžio 11 ir 12, sesijos ir visi veiksmai bus Jugoslavų Salėje, 405 W. 41st St., New Yorke, už poros blokų nuo Times Square.

Nek

Pirm švenčių padaugėjo smulkių įstaigėlių apiplėšimai.

Daugiau Vietos Žinių rasite 3-čiame puslapyje